

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๑๑/๕๗ | ๙ - ๑๕ ธ.ค. ๕๖

การปฏิรูปของจีน : สู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงในทศวรรษหน้า

ทางการจีนเปิดเผยแผนการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมครั้งใหญ่ที่สุดในรอบเกือบ ๓๐ ปี ซึ่งฉบับสมบูรณ์ที่จะมีการประกาศออกมานั้น มีภารกิจที่รัฐบาลจีนตั้งเป้าไว้ทั้งสิ้น ๑๕ เรื่อง แบ่งเป็น ๖๐ ภารกิจ อาทิ การผ่อนคลายนโยบายการมีบุตรคนเดียว ขณะเดียวกันก็สนับสนุนการเปิดเสรีตลาดมากขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจของจีนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองของโลกนั้น มีเสถียรภาพยิ่งขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ดังกล่าวได้ช่วยขจัดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับความกระตือรือร้นของผู้นำจีนต่อการปฏิรูปที่จำเป็นสำหรับการกระตุ้นเศรษฐกิจครั้งใหม่ แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปดังกล่าวอาจจะต้องใช้เวลากว่าหลายปีในลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป...

แผนปฏิรูปฉบับใหม่ : การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจีน

เมื่อวันที่ ๙-๑๒ พฤศจิกายนที่ผ่านมา คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้จัดให้มีการประชุม ครั้งที่ ๓ ที่กรุงปักกิ่ง เพื่อกำหนดนโยบาย การปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและนำไปสู่การเข้าเป็นสมาชิกของ WTO เรียกได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ “การปฏิรูปเชิงลึกที่ครอบคลุม (Comprehensively Deepening Reform)” ซึ่งนับว่าเป็นแนวทางปฏิบัติฉบับใหม่ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจีนโดยเฉพาะที่กำลังประสบปัญหาจากทั้งภายในและต่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจ การประชุมครั้งนี้ ได้ระบุว่า

“การปฏิรูประบบเศรษฐกิจเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการปฏิรูปเชิงลึกที่ครอบคลุม โดยเน้นการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับ

ตลาดอย่างเหมาะสม เพื่อให้กลไกตลาดมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากร”

การประชุมครั้งนี้ได้มีการกำหนดนโยบายการปฏิบัติสำคัญๆ ที่ครอบคลุมทุกด้านของเศรษฐกิจและสังคมจีน ทั้งนี้ ยังแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลจีนจะใช้ความพยายามอย่างใหญ่หลวงเพื่อปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ รวมถึงการเปลี่ยนผ่านสมรรถนะของรัฐบาลและเสริมสร้างกลไกการตลาด ซึ่งจะมีส่วนช่วยต่อการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ให้พัฒนาอย่างสมดุล สร้างกลไกใหม่ที่จะใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เศรษฐกิจและความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกของจีนพัฒนาไปอย่างมั่นคงและถาวร ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลจีน.....

CHINA REFORM

สังคม

- ปรับนโยบายลูกคนเดียว โดยหากคนใดเป็นลูกคนเดียวของตระกูล สามารถมีลูกได้ ๒ คน
- ยกเลิกค่าจ้างแรงงาน ที่ใช้กักขัง และอบรมบุคคลที่มีแนวคิดหรือกระทำการใดๆ เพื่อต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์จีน

เศรษฐกิจ

- ให้ความสำคัญกับกลไกการตลาดในการจัดสรรการผลิตของว่างระหว่างรายได้ของประชากร
- ขยายพื้นที่เมืองไปสู่ชนบท

การป้องกันประเทศ

- ผลักดันการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับการพัฒนากำลังป้องกันประเทศเป็นไปในทางที่มีความสมดุลในการพัฒนาและสนับสนุนซึ่งกันและกัน
- กำหนดเขตแสดงตนเพื่อการป้องกันทางอากาศ ADIZ

joint

การเมือง

- เน้นการเคารพหลักนิติรัฐ
- คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนมากขึ้น

Infographic by : กศย.ศศย.สพท.

- ### ผลกระทบด้านบวก
- แก้ไขปัญหาแรงกดดันจากต่างประเทศโดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ และการเมือง
 - ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ
 - มีบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้น

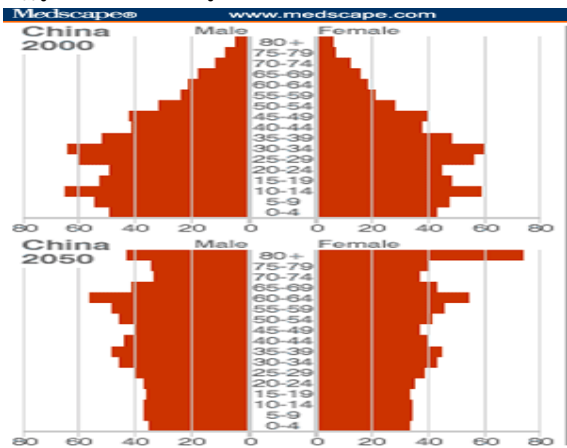

- ### ผลกระทบด้านลบ
- ภายใน : ผลกระทบเป็นลูกโซ่ จากการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ
 - ภายนอก : นานาชาติต่างกังวลต่อการขับเคลื่อนนโยบายของจีน โดยเฉพาะด้านการป้องกันประเทศ ที่อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพในภูมิภาคได้

แนวทางการปฏิบัติ : ความสอดคล้องต่อนโยบายของจีน

แผนปฏิรูปครั้งใหม่ของจีนครั้งนี้ พบว่ามีการปฏิรูปทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในทางการเมืองคาดว่าจะมีการกำหนดลักษณะการบริหารว่าจะเป็นไปในลักษณะผู้นำร่วม (Collective Leadership) แบบเดียวกับที่ผู้นำในรุ่นก่อนใช้หรือจะเป็นลักษณะการคุมอำนาจโดยประธานาธิบดี ทั้งนี้ อาจจะมีการเปิดระบบการเมืองมากขึ้น เช่น มีการเน้นการเคารพหลักนิติรัฐ (Rule of law) และการเคารพสิทธิมนุษยชน ส่วนในทางเศรษฐกิจได้ประกาศให้ใช้กลไกตลาดเข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดหรือจัดสรรทรัพยากร ให้มีการลดช่องว่างระหว่างรายได้ของประชากร รวมทั้งให้ มีการขยายพื้นที่เมืองไปสู่ชนบท เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทศวรรษต่อไป สำหรับประเด็นด้านสังคม ได้มีการพิจารณาให้มีการประกาศยกเลิกค่ายแรงงาน ซึ่งใช้เป็นสถานที่ กักขังและ อบรม บุคคลที่มีแนวความคิดหรือกระทำการใด ๆ ในการต่อต้านพรรคคอมมิวนิสต์จีน เพื่อเป็นการเริ่มต้น ในการเคารพสิทธิมนุษยชนให้มากขึ้น และประเด็นที่สำคัญก็คือ มีการพิจารณาให้แก้ไขกฎเหล็กในการควบคุมประชากร ที่เรียกกันว่า นโยบายลูกคนเดียว ซึ่งใช้มาเป็นเวลานาน (กว่า ๓๓ ปี) ที่กำหนดให้คนจีน สามารถมีลูกได้เพียงคนเดียว เพื่อป้องกันประชากรล้นประเทศ โดยเงื่อนไขใหม่ ได้เปิดเผยว่า คู่สามีหรือภรรยา หากคนหนึ่งคนใดที่เป็นลูกคนเดียวของตระกูล จะสามารถมีลูกได้ ๒ คน เพื่อลดปัญหาการ ขาดแคลนแรงงาน อันเนื่องมาจากการมีประชากรวัยชรา มากกว่าวัยแรงงาน และได้มีการตั้งทีมงานชุดใหม่ ขึ้นมาติดตามและผลักดัน แผนการปฏิรูปให้สำเร็จเป็นรูปธรรม ภายในปี ๒๕๖๓

อย่างไรก็ตาม จะพบว่าระบบการปกครองแบบคอมมิวนิสต์ในลักษณะการควบคุมจากศูนย์กลางของพรรคคอมมิวนิสต์นี้ยังคงดำเนินไปอย่างเข้มข้น ในทางเศรษฐกิจก็จะเน้นการปฏิรูปที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การให้ระบบตลาดเข้ามากำหนดกลไกราคามากขึ้น นั่นคือทำให้การแลกเปลี่ยนสินค้าเป็นตามกลไกตลาด รัฐเข้าแทรกแซงน้อยลง อีกทั้ง ในเรื่องราคาที่ดินก็ให้เป็นไปตามกลไกตลาดและลดบทบาทของรัฐในการกำหนดและแทรกแซงลง นอกจากนั้นให้คนในชนบทมีความยืดหยุ่นในการย้ายถิ่นฐานและสามารถขายที่ดินในราคาตลาดได้ นอกจากนี้ ประธานาธิบดีของจีนยังไม่กล้าผลักดันการปฏิรูปแบบเร่งด่วนเนื่องจากเกรงถึงผลกระทบในทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปแบบรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากคำพูดหลังการประชุมที่ได้กล่าวไว้ว่า “การปฏิรูปไม่สามารถทำได้ในคืนเดียว ต้องใช้เวลา” ซึ่งคงต้องอาศัยเวลาในการหาข้อสรุปและแปรรูปเป็นนโยบายที่เป็นรูปธรรมผ่านกลไกของรัฐในระดับต่างๆ ก่อน

การปฏิรูปเศรษฐกิจและกำลังด้านการป้องกันประเทศ

สำหรับด้านการเสริมสร้างกำลังป้องกันประเทศซึ่งถือเป็นหนึ่งในนโยบายหลักของการปฏิรูปของจีนที่น่าสนใจ พบว่า จีนได้มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและด้านกำลังการป้องกันประเทศอย่างบูรณาการไปพร้อมๆ กัน

โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความมั่นคงของประเทศและยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยรวม เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสร้างประเทศให้มีความมั่งคั่งและมีความเข้มแข็งในด้านกำลังทหารระหว่างก้าวสู่สังคมของการพหุมีพหุกิจ โดยเป็นนโยบายที่เน้นการสร้างสรรคทางเศรษฐกิจ ตอบสนองความต้องการของการป้องกันประเทศ และในมิติที่มีความสำคัญต่างๆ เช่น ในมิติมหาสมุทร อวกาศ และสารสนเทศ ด้วยการเสริมกลไกเชิงนโยบายและมาตรฐานทางเทคนิคให้สมบูรณ์ ผลักดันการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับการพัฒนา กำลังป้องกันประเทศให้เป็นไปในทางที่มีความสมดุลในการพัฒนาและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ดังในกรณี ที่จีนประกาศ “เขตแสดงตนเพื่อการป้องกันทางอากาศในทะเลจีนตะวันออก” หรือ Air Defense Identification Zone (ADIZ) เหนือทะเลจีนตะวันออก ในบริเวณที่จีนมีกรรมสิทธิ์ทางเรือกลุ่มเกาะเซ็นกากุกับญี่ปุ่น และทับซ้อนกับที่ตั้งของสถานีวิจัยของเกาหลีใต้บนแนวหินใต้น้ำในทะเลจีนตะวันออกเมื่อไม่นานมานี้ ซึ่งเท่ากับเป็นการเปลี่ยนน่านฟ้าบริเวณนั้นให้เป็นน่านฟ้าของจีน และเป็นการละเมิดและเป็นภัยต่อการบินพลเรือน รวมถึงความมั่นคงของประเทศที่อาจจะได้รับผลกระทบและอาจทำให้เกิดความตึงเครียดในภูมิภาคด้วย โดยการที่จีนประกาศเหนือทะเลจีนตะวันออกนี้จะต่างจากเขตของประเทศอื่นๆ เพราะนอกจากจะอยู่ในน่านฟ้าระหว่างประเทศแล้ว จีนยังกำหนดให้เครื่องบินที่เพียงจะบินผ่านเขตนี้ต้องระบุแจ้งตนเอง ในขณะที่ประเทศอื่นๆ กำหนดให้มีการระบุแจ้งตนเองเฉพาะสำหรับเครื่องบินที่จะบินมุ่งเข้ามาในน่านฟ้าอาณาเขตของตนเท่านั้น โดยจีนอ้างว่าเป็นแสดงจุดยืนเพื่อเรียกร้องสิทธิการครอบครองด้านการปฏิบัติเพื่อให้ตอบสนองต่อนโยบายการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันประเทศของจีน และอาจเป็นสัญญาณว่าจีนจะมีบทบาทในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้น

เขตแสดงตนเพื่อการป้องกันทางอากาศ (ADIZ)

ทิศทางของจีนในทศวรรษหน้า

ประเทศจีนเผชิญหน้ากับแรงกดดันที่ต้องปฏิรูปครั้งสำคัญ และกำลังอยู่ในช่วงรอยต่อแห่งการเปลี่ยนแปลงจากนี้ไปอีก ๕ ปี ที่รัฐบาลจีนพยายามผลักดันประเทศให้เข้าสู่รูปแบบของตะวันตก (Western Style) และเน้นให้ผู้บริโภคเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (Consumption Driven Economy) ท่ามกลางการบริหารเศรษฐกิจให้มีความดุลยภาพระหว่างการเติบโตที่ต่ำลงและการป้องกันปัญหาสังคมและการเมืองที่อาจเกิดจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจ ประกอบกับกำลังด้านการป้องกันประเทศ ซึ่งหากการบริหารของรัฐบาลไม่ได้เป็นไปตามครรลองประเทศจีนจากนี้ไปอีก ๕ ปี อาจเริ่มมีวิกฤตเศรษฐกิจจนลามไปสู่การเมืองและอาจขยายตัวจนนำไปสู่ผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นครั้งแรกได้ ซึ่งอาจจะเกิดผลกระทบต่อไทยและเศรษฐกิจโลกอย่างมีนัยสำคัญได้ในอนาคต

อ้างอิง :

- ◇ <http://swampland.time.com>
- ◇ <http://www.mapopkan.com/?p=12780>

